

Kohtuasi C-650/22**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

17. oktoober 2022

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Cour d'appel de Mons (Mons'i apellatsioonikohus, Belgia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

19. september 2022

Apellant:Fédération internationale de football association (FIFA)
(Rahvusvaheline Jalgpalliliit)**Vastustaja:**

BZ

Menetluses osales: Union royale belge des sociétés de football association (URBSFA)
(Belgia Kuninglik Jalgpalliühingute Liit)

SA Sporting du pays de Charleroi

Põhikohtuasja ese

Põhikohtuasja poolte vahel on vaidlus küsimuses, kas Fédération internationale de football association (Rahvusvaheline Jalgpalliliit, edaspidi „FIFA“) ja Union royale belge des sociétés de football association (Belgia Kuninglik Jalgpalliühingute Liit, edaspidi „URBSFA“), kes on jalgpalli ja kõikide selle variantide korralduse ja kontrolli eest Belgia puhul vastutav FIFA liige, peavad maksma elukutselisele jalgpallurile BZile hüvitist saamata jäänud tulu eest (klubide lepinguettepanekute kaotamine), mis on jalgpalluri väitel tal jäänud saamata mängijate staatust ja üleminekuid reguleeriva korra (edaspidi „FIFA kord“) teatavate sätete kohaldamise tõttu.

FIFA kord näeb muu hulgas ette, et mängija ja tema uus klubi vastutavad solidaarselt hüvitise maksmise eest klubile, kellega leping lõpetati ilma mõjuva põhjuseta.

Lisaks on FIFA korras ette nähtud, et uuel klubil on keelatud registreerida elukutselist mängijat, kes on oma endise lepingu lõpetanud ilma mõjuva põhjuseta, ning võimaldab endisel klubil jätta juhul, kui klubi ja mängija vahel on eelmise lepingu lõpetamise küsimuses lepinguline vaidlus, mängija registreerimiseks nõutava rahvusvahelise ülemineku sertifikaadi (ITC) väljastamata.

BZ leiab, et eespool viidatud FIFA korra sätted on liidu õigust arvestades õigusvastased.

Belgia jalgpalliklubi SA Sporting du Pays de Charleroi (Charleroi Sporting), kes tegi BZile lepinguettepaneku, astub vabatahtlikult menetlusse FIFA ja URBSFA väidete ja nõuete toetuseks. Ta leiab, et tema lepinguettepanek tuleneb BZi pettemanöövritest.

Eelotsuse küsimus

Kas Euroopa Liidu toimimise lepingu artikleid 45 ja 101 tuleb tõlgendada nii, et nende kohaselt on keelatud:

- põhimõtte, et mängija ja klubi, kes soovib temaga lepingut sõlmida, on solidaarselt kohustatud maksma hüvitist klubile, kellega on leping ilma mõjuva põhjuseta lõpetatud, nagu see on sätestatud FIFA korra punktis 17.2 koostoimes sama korra punktis 17.4 ette nähtud sportlike sanktsioonidega ja punktis 17.1 ette nähtud rahaliste sanktsioonidega;
- võimalus, et spordialaliit, kellest sõltub mängija endine klubi, ei väljasta rahvusvahelise ülemineku sertifikaati, mis on vajalik selleks, et uus klubi saaks mängijaga lepingu sõlmida, kui selle endise klubi ja mängija vahel on vaidlus (FIFA korra punkt 9.1 ja selle korra III lisa punkti 8.2 alapunkt 7)?

Asjakohased liidu õigusnormid

ELTL artikkel 45:

- „1. Tagatakse töötajate liikumisvabadus liidu piires.
2. Selline liikumisvabadus nõuab igasuguse kodakondsusel põhineva liikmesriikide töötajate diskrimineerimise kaotamist nii töölevõtmisel, töö tasustamisel kui ka muude töötingimuste puhul.
3. Alludes piirangutele, mis on õigustatud avaliku korra, avaliku julgeoleku või rahvatervise seisukohalt, toob see endaga kaasa õiguse:

- a) võtta vastu tegelikult tehtud tööpakkumisi,
  - b) liikuda sel eesmärgil vabalt liikmesriikide territooriumil,
  - c) viibida liikmesriigis, et seal töötada kooskõlas selle riigi kodanike töösuhteid reguleerivate õigus- ja haldusnormidega,
  - d) jääda liikmesriigi territooriumile pärast selles riigis töötamist kooskõlas tingimustega, mis lülitatakse komisjoni poolt koostatavatesse määrustesse.
4. Käesoleva artikli sätted ei hõlma avalikku teenistust.“

ELTL artikkel 101:

„1. Siseturuga on kokkusobimatud ja keelatud kõik sellised ettevõtjatevahelised kokkulepped, ettevõtjate ühenduste otsused ja kooskõlastatud tegevus, mis võivad mõjutada liikmesriikidevahelist kaubandust ning mille eesmärgiks või tagajärjeks on takistada, piirata või kahjustada konkurentsi siseturu piires, iseäranis need kokkulepped, otsused ja tegevus, millega:

- a) otseselt või kaudselt määratakse kindlaks ostu- või müügihinnad või mis tahes muud tehingutingimused;
  - b) piiratakse või kontrollitakse tootmist, turge, tehnilist arengut või investeeringuid,
  - c) jagatakse turge või tarneallikaid,
  - d) rakendatakse võrdväärsete tehingute puhul erinevaid tingimusi, pannes kaubanduspartnerid sellega ebasoodsasse konkurentsiolukorda,
  - e) seatakse lepingu sõlmimise eeltingimuseks teise poole nõusolek võtta endale lisakohustusi, mis oma laadilt või kaubandustavade kohaselt ei ole seotud sellise lepingu objektiga.
2. Kõik käesoleva artikli põhjal keelatud kokkulepped või otsused on algusest peale tühised.
3. Lõike 1 sätted võib kuulutada kohaldamatuks:
- ettevõtjatevaheliste kokkulepete või kokkuleppeliikide suhtes;
  - ettevõtjate ühenduste otsuste või otsuseliikide suhtes;
  - kooskõlastatud tegevuse või kooskõlastatud tegevuse liikide suhtes,

mis aitavad parandada kaupade tootmist või levitamist või edendada tehnilist või majanduslikku progressi, võimaldades samal ajal tarbijatel saada sellest tulenevast kasust õiglase osa, ilma et

- a) kehtestaks asjassepuutuvatele ettevõtjatele piiranguid, mis ei ole nimetatud eesmärkide saavutamiseks hädavajalikud,
- b) annaks sellistele ettevõtjatele võimalust kõrvaldada konkurentsi kõnesolevate toodete olulise osa suhtes.“

Vaidlusalused sätted

FIFA korra punkt 9.1:

„Ühingus registreeritud mängijat võib registreerida uues ühingu üksnes juhul, kui mängija on saanud endise ühingu väljastatud rahvusvahelise ülemineku sertifikaadi (ITC). Rahvusvahelise ülemineku sertifikaat antakse tingimusteta, tasuta ja ilma ajalise piiranguta. Kõik vastupidised sätted on õigustühised ja kehtetud. Ühing, kes rahvusvahelise ülemineku sertifikaadi väljastab, on kohustatud esitama selle koopia FIFA- le. Rahvusvahelise ülemineku sertifikaadi väljaandmise haldusmenetlust on kirjeldatud käesoleva korra [...] III lisa artiklis 8.“

FIFA korra III lisa punkt 8.2.7:

„Endine ühing ei väljasta rahvusvahelise ülemineku sertifikaati, kui endise klubi ja elukutselise mängija vahel on käesoleva lisa punkti 8.2 alapunktis 4b sätestatud asjaoludel lepinguline vaidlus. [...]“

FIFA korra III lisa punkti 8.2 alapunkt 4:

„Endine ühing peab seitsme päeva jooksul alates rahvusvahelise ülemineku sertifikaadi taotluse kuupäevast [...]:

[...]

b) jätta rahvusvahelise ülemineku sertifikaadi taotluse rahuldamata ja märkima [...] keeldumise põhjuse, milleks võib olla kas asjaolu, et endise klubi ja elukutselise mängija vaheline leping ei ole lõppenud, või et puudub vastastikune kokkulepe lepingu enneaegse lõpetamise kohta.“

FIFA korra artikkel 17:

„Lepingu ilma mõjuva põhjuseta lõpetamise korral kohaldatakse järgmisi sätteid:

1. Lepingu lõpetanud pool on igal juhul kohustatud maksma hüvitist. Kui artiklis 20 ja IV lisas, mis käsitlevad väljaõppehüvitisi, ei ole sätestatud teisiti ja kui lepingus ei ole midagi ette nähtud, arvutatakse hüvitis lepingu lõpetamise eest, võttes arvesse asjaomases riigis kehtivat õigust, spordi eripära ja mis tahes muid objektiivseid kriteeriume. Need kriteeriumid on nimelt tasu ja muud eelised, mida mängijal on õigus kehtiva lepingu ja/või uue lepingu alusel saada, lepingu järelejäänud kestus kuni viis aastat, endise

klubi poolt (lepinguperioodil tasutud) tekkinud või tasutud kulud ja kulutused, kui leping lõpetatakse kaitseperioodil.

2. Õigust sellisele hüvitisele ei saa loovutada kolmandale isikule. Kui elukutseline mängija on kohustatud maksma hüvitist, on elukutselise mängija ja tema uus klubi selle maksmise eest solidaarselt vastutavad. Hüvitise suuruse võib lepingus sätestada või selle võivad pooled kokku leppida.

3. [...]

4. Lisaks kohustusele maksta hüvitist määratakse sportlikud sanktsioonid igale klubile, kelle puhul on tõendatud lepingu lõpetamine või lõpetamisele õhutamise kaitseperioodil. Eeldatakse, et klubi, kes sõlmib lepingu elukutselise mängijaga, kes on oma eelmise lepingu lõpetanud ilma mõjuva põhjuseta, on õhutanud elukutselist mängijat lepingut lõpetama, kuni tõendatakse vastupidist. Sanksioon väljendub selles, et klubil on keelatud uute mängijate riigi või rahvusvahelisel tasandil ülesandmine kahe täieliku ja järjestikuse ülesandmisperioodi jooksul. Klubil on õigus uusi mängijaid üles anda alles alates järgmisest ülesandmisperioodist pärast sportliku sanktsiooni täielikku kandmist. Eelkõige ei või ta kasutada käesoleva korra artikli 6 punktis 1.1 ette nähtud erandit ega ajutisi meetmeid mängijate ülesandmiseks enne seda perioodi“.

Põhikohtuasja faktiliste asjaolude ja menetluse kokkuvõte

- 1 BZ asus samal ajal, kui tal oli oma endise klubi Moskva Lokomotiviga FIFA vaidluste lahendamise kojas pooleli vaidlus seoses nende vahel alates 20. augustist 2013 sõlmitud lepingu lõppemisega ja eelkõige seoses BZi poolt 20 miljoni euro suuruse lepingu lõpetamise hüvitise maksmisega, otsima uut klubi, mis temaga lepingu sõlmiks.
- 2 BZ sõnul osutus see otsimine raskeks, kuna oli oht, et hüvitis, mis tuleb maksta Moskva Lokomotivile, mõistetakse temaga solidaarselt välja uuelt klubilt.
- 3 BZ märgib, et vaatamata sellele, et mitu klubi tundis tema vastu huvi, sai ta ainult ühe ettepaneku, mille tegi Charleroi Sporting, kes saatis talle 19. veebruaril 2015 kinnituskirja, mis sisaldas kahte kumulatiivset peatavat tingimust:
  - ta peab olema hiljemalt 30. märtsil 2015 nõuetekohaselt registreeritud ja kvalifitseeritud SA Sporting du Pays de Charleroi's, et osaleda selle esimeses võistkonnas URBSFA, UEFA ja FIFA korraldatud ametlikel võistlustel;
  - ta peab saama (sama tähtaja jooksul) kirjaliku ja tingimusteta kinnituse, et SA Sporting du Pays de Charleroi'd ei saa pidada solidaarvõlgnikuks (*in solidum*) mis tahes hüvitise (nimelt lepingu lõpetamise hüvitise) puhul, mida võib BZ olla kohustatud maksma Moskva Lokomotivile.

- 4 BZi ja Charleroi Sportingi nõustajad palusid vastavalt 20. veebruari ja 5. märtsi 2015. aasta kirjades nii FIFA- lt kui ka URBSFA- lt kinnitust selle kohta, et BZi saab õiguspäraselt registreerida ja kvalifitseerida mängijakarjääri arendama Sporting du Pays de Charleroi' esimeses võistkonnas ning et FIFA korra punkte 17.2 ja 17.4 tema suhtes ei kohaldata.
- 5 FIFA vastas 23. veebruari 2015. aasta kirjas, et FIFA korra sätteid on volitatud kohaldama ainult pädev otsustusorgan, mitte tema haldusorgan. URBSFA teatas 6. märtsil 2015, et vastavalt FIFA korrale ei saa BZi üles anda enne, kui tema endine klubi ei ole väljastanud rahvusvahelise ülemineku sertifikaati (ITC).

XXXXXX

- 6 FIFA vaidluste lahendamise koda rahuldab 18. mail 2015. aasta otsusega Moskva Lokomotivi nõude osaliselt, määrates hüvitise suuruseks, mis tuli BZil tasuda, 10,5 miljonit eurot, jättes samas BZi nõuded rahuldamata. Vaidluste lahendamise koda otsustas samuti, et FIFA korra punkt 17.2 ei ole tulevikus BZi suhtes kohaldatav. Tribunal arbitral du sport (spordivahekohus, edaspidi „CAS“) jättis selle otsuse apellatsioonistmes 27. mail 2016 muutmata.
- 7 BZ sai 24. juuli 2015. aasta lepinguga Marseille' Olympique'i klubi liikmeks.
- 8 BZ esitas 9. detsembril 2015 FIFA ja URBSFA vastu Tribunal de commerce du Hainaut' (Hainaut' kaubanduskohus) Charleroi osakonnale hagi nõudega hüvitada kahju ehk saamata jäänud tulu 6 miljonit eurot, mis tal jäi väidetavalt saamata nende rikkumiste tõttu, see tähendab eespool viidatud sätete kohaldamise tõttu, mida ta peab liidu õigust arvestades õigusvastasteks.
- 9 See kohus tunnistas BZi nõude 19. jaanuari 2017. aasta kohtuotsusega põhimõtteliselt põhjendatuks, mõistes BZi kasuks FIFA- lt ja URBSFA- lt välja esialgse summa 60 001 eurot.
- 10 FIFA esitas selle kohtuotsuse peale apellatsioonkaebuse eelotsusetaotluse esitanud kohtule. Menetlusse astujana palub URBSFA samuti seda kohtuotsust muuta.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 11 Mis puudutab sisulisi küsimusi, siis peab BZ FIFA ja URBSFAd kahju eest vastutavaks Belgia tsiviilseadustiku artikli 1382 alusel, mille kohaselt „igaüks, kelle süü tõttu on teisele tekitatud kahju, on kohustatud selle kahju hüvitama“.
- 12 Ta väidab, et eespool viidatud vaidlusalused sätted on õigusvastased, sest need on vastuolus liidu õigusega, täpsemalt ELTL artiklis 45 sätestatud töötajate vaba liikumise põhimõttega ja ELTL artikliga 101, mis keelab konkurentsipiirangud.
- 13 BZ leiab, et neid sätteid vastu võttes ja kohaldades toimisid FIFA ja URBSFA süüliselt, mis tekitas talle kahju saamata jäänud tulu näol, kuna ta ei saanud

2014.–2015. aasta hooajal oma jalgpalluri kutsealal tegutseda, kuna need sätted takistasid tema uude klubisse töölevõtmist.

- 14 See takistus seisneb finants- ja spordialastes piirangutes (solidaarsuse põhimõte, ITC väljastamata jätmine) uue klubi jaoks, kes võtab tööle mängija, kelle leping tema endise klubiga lõpetati ilma mõjuva põhjuseta. BZ kritiseerib ka hüvitise arvutamise meetodit, kuna selles võib võtta arvesse endise klubi poolt mängija töölevõtmise eest makstud summade amortiseerimata osa. Tema sõnul suurendab hüvitis (mis tuleb kaasvõlgnikuna tasuta klubil, kes on asjaomasest mängijast huvitatud) iga klubi vastumeelsust võtta tööle mängijat, kes on kohustatud sellist hüvitist maksma, ning takistab seega töötajate vaba liikumist liidus.
- 15 BZ leiab, et FIFA ja URBSFA peavad seega hüvitama kahju, mis tuleneb FIFA korra vaidlusaluste eeskirjade õigusvastasusest, mis takistasid tema töölevõtmist uude klubisse.
- 16 FIFA korra vaidlusaluste sätete õigusvastasuse põhjendamiseks viitab ta 15. detsembri 1995. aasta kohtuotsusele Bosman (C-415/93, EU:C:1995:463) (edaspidi „kohtuotsus Bosman“).
- 17 Selles kohtuotsuses leidis Euroopa Kohus eelkõige, et EMÜ asutamislepingu artiklit 48 (nüüd ELTL artikkel 45) kohaldatakse ka spordialaliitude kehtestatud eeskirjadele, mis määravad kindlaks elukutseliste sportlaste töötamise tingimused (kohtuotsus Bosman, punkt 87). Ta kordas, et töötajate vaba liikumine on üks liidu aluspõhimõtetest (kohtuotsus Bosman, punkt 93) ja tunnistas EMÜ asutamislepingu artikliga 48 (nüüd ELTL artikkel 45) vastuolus olevaks spordialaliitude kehtestatud eeskirjad, mille kohaselt saab ühe liikmesriigi kodanikust elukutselist jalgpallurit teda klubiga siduva lepingu lõppemisel mõne teise liikmesriigi klubi tööle võtta vaid siis, kui viimasena nimetatud klubi on maksnud endisele klubile üleviimis-, koolitus- või edutamistasu (kohtuotsuse Bosman resolutsiooni punkt 1).
- 18 Kuigi FIFA ja URBSFA ei vaidlusta tsiviilseadustiku artikli 1382 kohaldamist, vaidlevad nad vastu sellele, et nad on toiminud süüliselt, mis võib kaasa tuua nende vastutuse.
- 19 FIFA väidab nimelt, et FIFA korra vaidlusalused sätted on liidu õigusega kooskõlas.
- 20 Tema arvates tuleb selle hindamisel, kas need sätted on aluslepinguga kooskõlas, võtta arvesse EL toimimise lepingus ja Euroopa Liidu asutustes tunnustatud spordi eripärasid, mille hulka kuuluvad eelkõige lepingulise stabiilsuse säilitamine ja võistkondade stabiilsuse säilitamine, spordivõistluste ausus, õiguspärasus ja nõuetekohane läbiviimine. FIFA arvates kujutavad need eripärad endast õiguspäraseid eesmärke, mis võivad õigustada liikumisvabaduste võimalikke piiranguid või konkurentsipiiranguid.

- 21 Pealegi on Euroopa ametiasutused tunnistanud vaidlusalused sätted liidu õigusega kooskõlas olevateks. Nii väljendas Euroopa Komisjon 2001. aastal oma nõusolekut FIFA korraga, mille järjestikes versioonides säilitati komisjoni poolt lubatud üleminekupõhimõtete sisu ja *ratio legis*. FIFA viitab eelkõige komisjoni 5. märtsi 2001. aasta pressiteatele, milles viidatakse FIFA kohustusele muuta FIFA korda erinevate põhimõtete alusel. Ta väidab samuti, et volinik Mario Monti märkis 5. juuni 2002. aasta pressiteates, et FIFA uus kord ühitab mängijate põhiõiguse vabale liikumisele ja lepingute stabiilsusele ning spordi terviklikkuse ja meistrivõistluste stabiilsuse õiguspärase eesmärgiga.
- 22 Lisaks eitab URBSFA oma vastutust põhjendusel, et vaidlusaluste sätete kehtestaja on FIFA, mitte tema.

Eelotsusetaotluse esitanud kohtu hinnang

- 23 Eelotsusetaotluse esitanud kohtu sõnul on tõsiseid, täpseid ja ühtelangevaid eeldusi, et FIFA korra vaidlusalused sätted võisid takistada BZi töölevõtmist uude klubisse pärast tema lepingu lõpetamist Moskva Lokomotiviga. See nähtub eelkõige Charleroi Sportingi allkirjastatud kinnituskirjast, milles on seatud lepingu sõlmimise tingimuseks, et ei ole solidaarsuskohustust endisele klubile hüvitise maksmiseks ja et on väljastatud rahvusvahelise ülemineku sertifikaat. Lisaks võis BZ klubiga liituda veidi aega pärast CASi otsust FIFA korra punkti 17.2 tulevikus mitte kohaldada.
- 24 Mis puudutab BZi ees vastutuse tekkimiseks nõutavat süüd, siis tõdeb eelotsusetaotluse esitanud kohus, et selle tuvastamine eeldab, et hinnatakse FIFA korra vaidlusaluste sätete kooskõla EL toimimise lepinguga, mistõttu tuleb Euroopa Kohtule esitada selle kohta eelotsuse küsimus.
- 25 Euroopa Kohtu praktika praeguses seisus leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et ta ei saa hinnata nende sätete kooskõla liidu õigusega, kuna niisugune hindamine on keeruline, arvestades eelkõige tasakaalu, mida tuleb säilitada spordialaliitude taotletavate eesmärkide ja EL toimimise lepinguga tagatud õiguste vahel.
- 26 Lisaks ei näi olevat võimalik samastada küsimust, mis esitati Euroopa Kohtule kohtuasjas, milles tehti kohtuotsus Bosman, käesoleva kohtuasjaga, mis puudutab hüvitist, mis tuleb klubile maksta lepingu ilma mõjuva põhjuseta lõpetamise tõttu, ja uue klubi solidaarset vastutust selle hüvitise maksmise eest. Bosmani kohtuasi puudutas seevastu üleviimis-, koolitus- ja edutamistasu, mida tuli maksti klubi ja asjaomase mängija vahelise lepingu lõppemisel.
- 27 Mis puudutab URBSFA vastutuse eitamist põhjusel, et ta ei ole vaidlusaluste sätete kehtestaja, siis leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et URBSFA ülesanne on vastavalt FIFA korrale tema liitu kuuluvate klubide mängijad liikmeks võtta. Seega ei saanud URBSFA käesolevas asjas rahuldada BZi jalgpallurikarjääri arendamiseks Charleroi Sportingis nõuetekohaselt registreerimise ja

kvalifitseerimise taotlust rahuldada. Sellega seoses leiab eelotsusetaotluse esitanud kohus, et URBSFA võib vastutusele võtta ka juhul, kui FIFA korra vaidlusalused sätted rikuvad liidu õigust.

- 28 Eelotsusetaotluse esitanud kohus ei pea siinkohal asjakohaseks esitada Euroopa Kohtule muid BZi välja pakutud eelotsuse küsimusi, mis tema arvates pakuvad huvi üksnes juhul, kui vastus esitatud küsimusele on jaatav.

TÖÖDOKUMENT